

in het oosten en noorden. Op 17 april wordt in Utrecht een provinciale herdenking gehouden – op 15 augustus zal de Stichting 'Herdenking 15 augustus 1945' een grote bijeenkomst houden in Den Haag, waar een bronzen gedenkplaat onthuld wordt en die plaat zal midden december overgedragen worden aan de voorzitter van de Tweede Kamer; zij wordt dan aangebracht in een van de muren van de entreehal van het Tweede Kamer-gebouw. Daar ligt, in goud gevat, de gecalligrafeerde, door het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie samengestelde Erelijst van Gevallen en waarin de personalia vermeld zijn van de illegale werkers, de militairen van zee- en landmacht en de opvarenden van de koopvaardij die in de Tweede Wereldoorlog om het leven kwamen. Die Erelijst is op 4 mei 1960 door koningin Juliana aan de Tweede Kamer overgedragen – er is sindsdien elke dag een pagina van omgeslagen.

De herdenking op 5 mei '85 verschildt in zoverre van vroegere lustrumherdenkingen dat het Comité Nationale Viering Bevrijding (wij zullen in het hier volgende over 'het nationale Comité' schrijven) zich veel moeite heeft gegeven om grote aantallen buitenlandse oorlogsveteranen naar Nederland te laten overkomen: ca. vijftienhonderd Canadezen, ca. honderd man vliegend personeel van de Amerikaanse *Airborne*-divisies die in september '44 aan de operaties deelnamen¹, en ca. tweehonderdvijftig man vliegend personeel uit zes verschillende landen die eind april en begin mei '45 de bommenwerpers bemanden die voedsel afwierpen boven hongerend West-Nederland – die tweehonderdvijftig man werken van 27 april af een eigen herdenkingsprogramma af en op de laatste dag daarvan, 2 mei, herhaalt de Irene-brigade haar intocht in Den Haag van 8 mei '45. Maar er geschiedt meer. Vijftig veteranen van het *Royal Marines Commando* worden op Walcheren ontvangen, Texel verwelkomt zeven- en twintig veteranen uit de Sowjet-Unie, onder wie zeven veteranen van het Georgische bataljon dat in april '45 in opstand kwam, Drente een groot gezelschap Franse oud-parachutisten die er ook al in april '45 landden, Arnhem ca. honderd Britse *Airbornes*, Bergen-op-Zoom ca. veertig Schotse veteranen, Breda een gezelschap Poolse (die ook in

¹ In september '84 namen ca. tweehonderd militairen van de Amerikaanse *82nd Airborne Division* in Nijmegen en Groesbeek aan de veertigste herdenking van de bevrijding deel en in oktober '84 kwamen ca. zeshonderd veteranen van de Belgische brigade welke veertig jaar eerder Thorn (ten zuidoosten van Roermond) bevrijdde, over een afstand van ca. 40 km aanmarcheren uit de Belgische legerplaats te Leopoldsburg. Voorts waren in september '84 ca. duizend veteranen van de *1st British Airborne Division* in Arnhem aanwezig bij de veertigste herdenking van de gevechten in Arnhem en Oosterbeek.